

Het Kielerkastje en zo meer

Roelof Waaijer/Ton Thissen

Omdat imker Roelof Waaijer zich al jarenlang op Duitsland heeft georiënteerd – zelfs zijn BMW voert een Duits nummerbord – is hem het Kielerkastje allerminst vreemd. Hij heeft er zeker zo'n tien jaar mee gewerkt en heeft er nu een flink aantal bestemd voor de aanstaande 'boeldag', want hij gebruikt ze niet meer. Voor de Duitse Waddeneilanden is het EWK-verplicht en voor eigen gebruik (het standbevruchten van zijn Carnica-koninginnen) hanteert hij het zgn. kleine Cellerkastje. Beide komen hieronder aan de orde.

174

Hij weet het niet zeker, maar de naam van het kastje zal ongetwijfeld te maken hebben met de plaats Kiel in Noord-Duitsland. Op het uitvlieg- en afsluitsysteem na is er door de jaren heen weinig aan dit kastje veranderd. Bedoelde systemen die zich aan de onderkant van het kastje bevinden, zijn echter in de loop der tijden sterk verbeterd (zie foto). Toch blijft het in- en uitvliegsysteem problematisch. Vooral bij nat weer. Het kastje staat dan óf in de modder óf er moeten voorzieningen worden getroffen om het een en ander droog te houden. Een tweede probleem heeft te maken met de oriëntering. Een uit- en invliegsysteem aan de onderkant van het kastje legt het over het algemeen af tegen zo'n systeem aan de voorkant. Je verspeelt er nogal eens een koningin mee na haar oriëntatie- en/of bruidsvlucht. Een nadeel van een andere orde betreft het aantal benodigde bijen. Een Kielerkastje moet al gauw met drie á vier soepterrinelepels bijen gevuld worden. Dat hakt erin als je veel kastjes vullen moet.

Er is ook een belangrijk voordeel te noemen. In een Kielerkastje kunnen zes kleine raampjes gehangen worden als je daarvoor na verloop van tijd ook het voerbakje gebruikt. Die zes raampjes kunnen per twee in een BK-of HK-raam bevestigd worden. Zo kan een pracht van een drieramer ontstaan die je na verloop van tijd via een zesramer tot een tienramer kunt uitbouwen. Het vaak gevreesde verlies van bijen en broed wordt zo heel efficiënt voorkomen.

Het zgn. kleine Cellerkastje

Dit kastje is een afgeleide van het Cellerkastje dat in groter formaat en in hout is uitgevoerd. Het is gemaakt van kunststof en een stuk kleiner dan zijn voorganger (zie foto). Het is wat capaciteit aan bijen

Het Kielerkastje links zonder ramen en met voerbak; rechts met raampjes. Daarnaast het zgn. Cellerkastje.

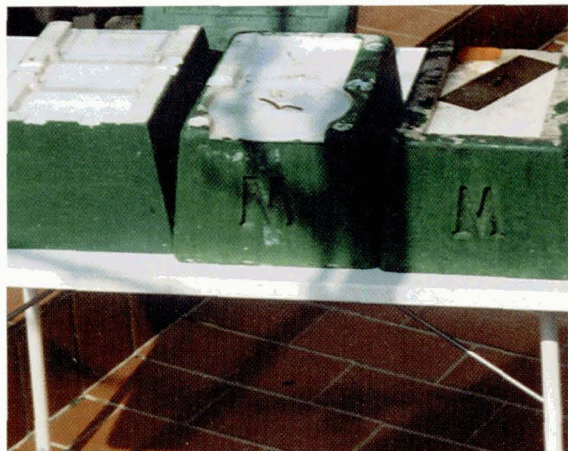
betreft te vergelijken met het halve EWK. Een juslepel bijen volstaat. Kleiner kan een volk volgens Roelof Waaijer ook niet zijn. Hij heeft er destijds zo'n 120 stuks in Oost-Duitsland op de kop getikt. Via twee gleuven in het afdekplankje kan een reepje kunstraat worden ingebracht, zodat straks twee uitgebouwde raatjes ontstaan. Op de bodem wordt een laagje suikerdeeg aangebracht met daarop een stukje krant of folie om verkleving te voorkomen. Het vlieggat zit aan de voorkant met de mogelijkheid het te verkleinen om de koningin de weg te versperren als ze van de imker nog niet naar buiten mag. Zo'n frontvlieggat bevordert de oriëntatie, zeker als je de frontjes van verschillende kleuren voorziet.

Zo'n twintig van deze kastjes op een rij kan tot vervliegen leiden. Volgens Roelof valt het met dat vervliegen wel mee, als je –afgezien van verschillende kleuren– de kastjes in een groepje van drie opstelt: twee schuin naar buiten gericht en daartussen een recht vooruit. Wat wel degelijk een probleem kan vormen is roverij. Zulke kleine volkjes zijn natuurlijk uitermate kwetsbaar. Het vereist extra aandacht van de imker. Minder problematisch dan wel eens gedacht wordt is het vervangen van de oude koningin door de jonge koningin uit het kleine Cellerkastje. Het bezwaar in deze zou zijn dat de jonge koningin nog te weinig legervaring heeft. Het piepkleine kastje heeft haar nauwelijks toegestaan eitjes te leggen. Volgens Roelof Waaijer is dat niet zo'n punt: de oude koningin wordt niet voor niks vervangen; ze is wat

leggen betreft aan het eind van haar latijn en een jonge leggende moer staat stijf van de feromonen. De wissel – via een ‘uiteetkooitje’ – mislukt bijna nooit. Een beetje lastig is de vraag: wat doe je met het broed en de bijen nadat de koningin is weggenomen? Je kunt er eigenlijk geen kant mee op maar het stelt ook allemaal niet zoveel voor. Het betreft in feite een juslepel oude bijen en twee piepkleine raampjes broed. Wat je er ook mee doet, je hoeft je niet te verwijten een slechte imker te zijn.

Recht van spreken

Het maakt een groot verschil of je iemand over zijn bijen hoort praten op andermans of op eigen terrein. Op andermans terrein kan hij zeggen wat-ie wil; op eigen terrein kun je zijn uitspraken relateren aan wat je ziet. Ik zie – wat Roelof Waaijer betreft – een in zijn huis keurig ingerichte KI-kamer met nog allerlei andere fraaie voorzieningen; een in zijn garage ondergebracht imkerdepot en op zijn ruime bijenstand op tien minuten rijden van zijn huis o.a. een originele

Drie verschillende in- en uitvliegssystemen aan de onderzijde. Het kastje rechts laat het primitiefste systeem zien

Wanderwagen. Tip top voor elkaar. Dit alles komt zijn woorden niet alleen bevestigen, het brengt mij opnieuw tot de verwondering die onlosmakelijk verbonden is met vakkundig imkeren.

bijen

DE LEZER SCHRIJFT

Bijenkastkever

Met enige verbazing heb ik het openingsartikel gelezen in het laatste blad BIJEN (14-4). Op de voorkant en het eerste artikel veel aandacht voor een speciale bodem. Ik mis in dit geval een commentaar en zeker een toelichting of dit in ons land ook een idee is, beschikbaar is en hopelijk is uitgetoet. Jammer. Vreemde vorm van bijen-journalistiek.

Ben Hilderink, Zuthpen

Antwoord van de redactie

Sinds 1998 verschijnen er berichten over de kleine bijenkastkever. Daarin wordt vooral duidelijk hoeveel schade de kever veroorzaakt. Wat ook duidelijk wordt is dat men met de handen in het haar zit over hoe deze kever bestreden kan worden. De laatste tijd verschijnen er berichten over een bestrijding met synthetische middelen die de kever wel bestrijden maar het oogsten van honing ernstig bemoeilijken wegens de residuen die deze middelen in was en honing achter kunnen laten. Het artikel over de Kleine bijenkastkever van meneer West is het eerste artikel waarin een bestrijdingswijze wordt beschreven waarmee de kever wordt aangepakt en de honingogst wordt veiliggesteld. Een hoopvol signaal. Ik heb gemeend dit hoopvolle signaal door te moeten geven. Het artikel van James West is inderdaad geen pasklaar recept voor bestrijding van de kever in

Nederland maar geeft een richting aan waarin mogelijk een oplossing te vinden is. De heer James West heeft hiermee het nodige voorwerk gedaan en anderen kunnen op zijn werk verder gaan. Zoals er nog steeds geen pasklaar antwoord is op de varroamijt, zal er ook geen eenvoudig antwoord zijn op de vraag hoe we de schade moeten beperken die deze kever aanricht.

M.J. van Iersel

Infantiel botulisme

In het Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde van 9 april 2005 (nummer 15) zijn voor het eerst drie patiëntjes beschreven met infantiel botulisme. Dit is om kort te gaan een darminfectie van een spoorvormende bacterie die bij jonge kinderen met nog niet uitgerijpte weerstand tot een zeer ernstig ziektebeeld kan leiden. Een van de drie kinderen overleed eraan. In 10% van de honingmonsters kan deze bodembacterie aangetoond worden. Ook kan de spore voorkomen op vers fruit en groente. Twee kinderen hadden als zoethoudertje honing aangeboden gekregen. Hoewel de sporen in de honing niet werden aangetoond, wordt in het artikel honing als belangrijke besmettingsbron genoemd. Opnieuw wordt benadrukt dat honing gevaarlijk is voor zuigelingen tot een jaar!

Jan Post, Mijnsheerenland, huisarts en imker